

NY STRØMLINET AFFALDSORDNING

ANBEFALING AF FÆLLES KONCEPT I FIRE SELSKABER
23. APRIL 2021

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	3
2	Hvad skal indsamles i nye henteordninger.....	5
3	Standardordning for enfamilieboliger	6
4	Standardordning for flerfamilieboliger og fællesopstillinger	7
5	Standardordning for sommerhuse.....	8
6	Standardprincipper for drivmidler til indsamling	9
7	Standardprincipper for materiel og udstyr	9
8	Ny standardordning for farligt affald	9
9	Individuelle tilpasninger og optioner i de enkelte selskaber	10

Baggrundsmateriale

- Scenarier for ny genanvendelsesordning – Vurderinger af økonomi, genanvendelse og klima, NIRAS 18. marts 2021.
- Fordele og ulemper ved hhv. særskilte og kombinerede indsamlingsordninger for genanvendelige materialer, ECONET, 2021
- Baggrundsnotat og kapacitetsvurdering for fælles koncept til affaldssystem, ECONET/COWI 2021.

1 Indledning

De fire selskaber Renosyd, Favrskov Forsyning, AffaldVarme Aarhus og Reno Djurs har i efteråret 2020 tiltrådt en hensigtserklæring om samarbejde om strømlining af indsamlingsordninger, der lever op til kravene i "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" indgået af en række af folketingets partier den 16. juni 2020.

Klimaplanen indeholder mål om strømlinede indsamlingsordninger for 10 affaldstyper i alle landets kommuner, og er udmøntet i en ny affaldsbekendtgørelse¹, der fastlægger de nærmere krav til ordningerne. Lovgivningen rummer trods de ret detaljerede krav til ordningerne mulighed for mange forskellige systemvalg, der reelt kan medføre meget forskellige ordninger for borgerne i landets kommuner.

Formålet med samarbejdet i de fire selskaber er derfor, at borgerne i de fire selskaber med et samlet opland på ca. 560.000 indbyggere mødes af samme ordninger for sortering af affald i henteordninger i faste beholdere. Det giver mulighed for fælles og klar kommunikation til borgerne, der kan medvirke til at forbedre sorteringen.

Det er endvidere formålet at opnå flest mulige stordriftsfordele, herunder gennem udbud af de ydelser, der knytter sig til en ny strømlinet affaldsordning. Disse ydelser er især indsamlingsopgaverne, leverancer af nye beholdere og afsætning af det indsamlede affald. Afsætning af affald i større og ensartede mængder giver bedre forudsætninger for en højere kvalitet i affaldsbehandlingen.

I 2025 indføres producentansvar på emballageaffald. Hensigten er, at producenter skal betale omkostningerne til indsamling og behandling af den del af affaldet, der er emballager. Producenterne kan få hele eller dele af det operative ansvar, herunder f.eks. for behandlingen af emballageaffaldet. Det er endnu ikke fastlagt, hvorledes producentansvaret i praksis skal fungere og hvilken konkret betydning, det vil få for de kommunale affaldsordninger. Der pågår pt. drøftelser mellem Miljøstyrelsen, KL, Dansk Affaldsforening og Dansk Industri herom.

Der er nedsat en teknisk-administrativ Styregruppe for samarbejdet bestående af ledelsen i de fire selskaber. Nærværende anbefaling er Styregruppens anbefaling til en ny strømlinet affaldsordning, der lever op til den politiske aftale og kravene i lovgivningen.

Anbefalingen bygger på undersøgelser af forskellige løsningsmodeller og undersøgelser af mulighederne for at afsætte affald i de blandinger, som lovgivningen åbner mulighed for. Der har bl.a. været udført omfattende dialog med markedsaktørerne. Der har været gennemført analyser på forskellige indsamlingsmodeller omfattende:

- 2 beholdere med i alt tre rum hos hver enfamiliebolig/sommerhus inkl. centralt optisk sorteringsanlæg.
- 3 beholdere med i alt 5 rum hos hver enfamiliebolig/sommerhus.
- 4 beholdere med i alt 7 rum hos hver enfamiliebolig/sommerhus.

Analyserne har vist, at der er en markant stigning i omkostningerne ved alle løsningsmodeller, men at den samlede økonomi er i samme størrelsesorden for de tre modeller. Analyserne har samtidig vist, at stigningen i genanvendelsen og klimaeffekten er i samme størrelsesorden for de tre modeller.

¹ Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 2159 af 09/12/2020

Ved anbefalingen af en løsningsmodel er der derfor særligt lagt vægt på den samlede økonomi og forhold relateret til driftssikkerhed og service for borgerne, herunder:

- Kendt og tilgængelig teknologi.
- Mulige afsætningskanaler for indsamlet affald.
- Sikker drift og robusthed overfor forskelle i kapacitetsbehov.
- Pladsforhold til opstilling af beholdere hos borgerne.
- Nem sortering.

Anbefalingen omfatter ikke ikke-brofaste øer, hvor der i lovgivningen er visse undtagelser.

2 Hvad skal indsamles i nye henteordninger

Klimaplanen og lovgivningen omfatter følgende 10 affaldstyper:

1. Madaffald
2. Restaffald
3. Plast
4. Mad- og drikkevarekarton
5. Glas
6. Metal
7. Papir
8. Pap
9. Tekstil
10. Farligt affald

De 10 affaldstyper indsamles i følgende blandinger (fraktionssammensætning) i det fælles samarbejde:

1. Madaffald
2. Restaffald
3. Plast (hård og blød) og Mad- og drikkevarekarton
4. Glas og Metal
5. Papir og Pap samt eventuelt Tekstilaffald. Tekstilaffald afventer nærmere vejledning fra miljøstyrelsen.
6. Farligt affald

3 Standardordning for enfamilieboliger

Enfamilieboliger			
3 beholdere		Tømnings-interval	Affaldstyper
1	240 liter beholder delt 40/60	2 uger 26 tømninger/år	Kammer 1: Madaffald Kammer 2: Restaffald
2	240 liter beholder delt 40/60	3 uger 17 tømninger/år	Kammer 1: Glas + Metal Kammer 2: Plast + Mad- og drikkekartoner
3	240 liter beholder ét kammer	4 uger 13 tømninger/år	Papir + Pap + eventuelt Tekstiler

I alt 56 tømninger/år.

4 Standardordning for flerfamilieboliger og fællesopstillinger

Flerfamilieboliger			
5 beholdere		Tømnings-interval	Affaldstyper
1	660 liter beholder	2 uger	Restaffald
2	140 liter beholder	2 uger	Madaffald
3	240 liter beholder	3 uger	Glas + Metal
4	660 liter beholder	3 uger	Plast + Mad- og drikkekartoner
5	660 liter beholder	4 uger	Pap + Papir + Tekstiler

For flerfamilieboliger er ovenstående forslag til et standardkoncept. Ved flerfamilieboliger vil størrelsen på beholderne variere afhængig af bebyggelsens størrelse og pladsforhold (herunder kan der anvendes andre størrelser end de ovenfor angivne), og tømningsintervallet vil blive tilpasset til bebyggelsens tømningsbehov.

Flerfamilieboliger kan ved egen betaling af omkostninger til etableringsudgifterne vælge at etablere nedgravede beholdere.

I flerfamilieboliger og midtbyer, hvor der anvendes nedgravede beholdere, vil sorteringen være den samme som i de øvrige boligtyper. Den endelige løsning i områder med nedgravede beholdere vil variere og afhænge af mulighederne i forhold til disponibelt areal og konkrete affaldsmængder. Løsningerne skal derfor planlægges i samarbejde med relevante parter. Der vil således kunne anvendes en lang række af forskellige containerløsninger herunder enkelt og dobbelt nedgravede beholdere, kuber eller to og firehjulede containere.

5 Standardordning for sommerhuse

Det enkelte sommerhus kan vælge mellem nedenstående to ordninger, der alene adskiller sig på tømningsinterval for Restaffald + Madaffald i vinterhalvåret. I begge ordningerne kan sommerhusejerne vælge tømning hver uge i sommerperioden, hvor der er stor belastning og affaldsproduktion, og hvor det varmere vejr bl.a. kan medføre lugtgener fra beholderne. Sommerhuse kan omfattes af ordningerne for enfamilieboliger.

Sommerhuse, Ordning 1			
3 beholdere	Tømningsinterval	Affaldstyper	
1	240 liter beholder delt 40/60	2 uger i perioden 1. april til 30. september. 4 uger resten af året. Mulighed for tilkøb af ugetømning i 12 uger i juni, juli og august. 20 tømninger/år (26 med ugetømning i 12 uger)	Kammer 1: Madaffald Kammer 2: Restaffald
2	240 liter beholder delt 40/60	3 uger i juni, juli og august. 6 uger resten af året. 11 tømninger/år	Kammer 1: Glas + Metal Kammer 2: Plast + Mad- og drikkekartoner
3	240 liter beholder ét kammer	8 uger hele året. 7 tømninger/år	Papir + Pap + eventuelt Tekstiler

I alt 38 tømninger/år (44 med ugetømning i 3 sommermåneder).

Sommerhuse, Ordning 2			
3 beholdere	Tømningsinterval	Affaldstyper	
1	240 liter beholder delt 40/60	2 uger hele året. Mulighed for tilkøb af ugetømning i 12 uger i juni, juli og august. 26 tømninger/år (32 med ugetømning i 12 uger)	Kammer 1: Madaffald Kammer 2: Restaffald
2	240 liter beholder delt 40/60	3 uger i juni, juli og august. 6 uger resten af året. 11 tømninger/år	Kammer 1: Glas + Metal Kammer 2: Plast + Mad- og drikkekartoner
3	240 liter beholder ét kammer	8 uger hele året. 7 tømninger/år	Papir + Pap + eventuelt Tekstiler

I alt 44 tømninger/år (50 med ugetømning i 3 sommermåneder).

6 Standardprincipper for drivmidler til indsamling

Der vil i forhold til valg af drivmidler være fokus på at opnå CO2 reduktion i forhold til de teknologiske muligheder, der findes (el og HVO-biodiesel). Udgangspunkterne for valget vil være sikker drift og samlet økonomi.

7 Standardprincipper for materiel og udstyr

Det tilstræbes, at der i nyindkøbte beholdere indgår genbrugsplast. Det tilstræbes endvidere, at beholderne forsynes med lågtyper, der er nemme for brugerne at benytte i dagligdagen.

Hos ejendomme med øget behov vil der være mulighed for at vælge supplerende eller større materiel, idet de generelle tømningintervaller fastholdes. Der vil være følgende valgmuligheder:

- Ekstra 240 l beholder, 400 l beholder eller 660 l beholder
- Ændret beholderstørrelse for beholder til Restaffald + Madaffald samt beholder til Plast + Mad- og drikkekartoner fra 240 l rumopdelt til 370 l rumopdelt, hvor dette arbejdsmiljømæssigt er forsvarligt vurderet på den konkrete standplads.

Det overvejes nærmere i de enkelte selskaber, om eksisterende beholdere kan genbruges i helt eller delvist omfang ud fra bl.a. tekniske og holdbarhedsmæssige parametre. I det omfang eksisterende beholdere udfases, sikres det, at disse materialelegener anvendes.

Der udleveres som en del af systemet finansieret via grundgebyr poser til emballering af madaffald.

8 Ny standardordning for farligt affald

Der planlægges en ny ordning for farligt affald efter følgende overordnede principper:

- Der udleveres særlige miljøkasser til enfamilieboliger. Miljøkasserne kan afhentes på adressen. Det fastlægges i planlægningsprocessen om dette kan ske i forbindelse med tømning af restaffald eller i særlig rute efter bestilling. Miljøkasserne kan også afleveres/ombyttes på genbrugsstationerne.
- Viceværtordning og særlige miljøskabe i boligforeninger. Afhentning sker i særlig rute, eventuelt efter bestilling.
- Det undersøges, om der kan etableres særlige ordninger i midtbyer, f.eks. i samarbejde med handlende eller særlige boksløsninger.
- Bringeordninger (genbrugsstationer) for sommerhuse. Der sker således ikke afhentning af farligt affald hos sommerhusene.

Ordningerne finansieres via obligatoriske grundgebyrer for de omfattede ejendomme og boliger.

9 Individuelle tilpasninger og optioner i de enkelte selskaber

I alle fire selskaber afhentes de samme affaldstyper som beskrevet i standardordningerne, herunder de angivne blandinger, ligesom de generelle tømningintervaller er ens. Beholderstørrelser for nye beholdere er som beskrevet i standardordningerne for alle fire selskaber, mens der kan være forskelle ved anvendelse af eksisterende beholdere.

Det enkelte selskab kan supplerende til den fælles og strømlinede ordning vælge følgende tilpasninger og optioner:

1. Mulighed for individuelle tømningintervaller ved ejendomme med særlige behov, herunder valgfri ugetømning af beholder til Restaffald + Madaffald for enfamilieboliger. Dette skal være afklaret i det enkelte selskab inden udbud af indsamling og beholderkøb.
2. Genbrug af eksisterende beholdere i enfamilieboliger og sommerhuse. Det enkelte selskab skal afklare, om eksisterende beholdere hos enfamilieboliger og sommerhuse kan/skal genbruges i den nye ordning, og i givet fald omfanget heraf. Dette skal være afklaret inden udbud af beholderkøb.
3. Tagning af beholdere, så der kan ske automatisk registrering af tømning. Der indarbejdes krav eller evt. optioner (der kan vælges eller fravælges af det enkelte selskab) i udbudsmaterialer.
4. Vejning af hver enkelt beholder ved indsamling. Der indarbejdes krav eller evt. optioner (der kan vælges eller fravælges af det enkelte selskab) i udbudsmaterialer.
5. Afhentning af beholdere på standplads eller i skel. Der indarbejdes forudsætning herom eller evt. optioner (der kan vælges eller fravælges af det enkelte selskab) i udbudsmaterialer.
6. Eksisterende kubeordninger for glas og papir kan udfases eller helt/delvist bibeholdes i de enkelte selskaber afhængig af konkret vurdering af behov.
7. Hjemmekompostering. Husstande med have kan frivilligt hjemmekompostere den vegetabiliske del af madaffaldet under nærmere vilkår. Husstande, der vælger dette, skal selv stå for køb af kompostbeholder m.v. Der er dog fortsat benyttelsespligt for beholder til madaffald.